

Heydər Əliyev əsrinin 23-cü ili

Azərbaycan səhiyyəsinin inkişafı ulu öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır

2023-cü il Azərbaycan dövləti və xalqı üçün olduqca əlamətdardır. Bu il Azərbaycan xalqının ümummilli lideri, müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi Heydər Əliyevin anadan olmasının 100-cü ildönümü tamam olur. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə 2023-cü il ölkəmizdə "Heydər Əliyev İli" elan olunub. Ulu Öndərimizin 100 illik yubileyi ölkəmizdə milli bayram səviyyəsində qeyd edilir. Çünki ümummilli liderimiz Heydər Əliyev xalqımızın və dövlətçiliyimizin tarixində əvəzolunmaz şəxsiyyətdir. Ulu Öndərimiz xalqımız qarşısında misilsiz xidmətlər göstərmişdir. Həm sovetlər dönəmində, həm də müstəqillik dövründə ümummilli lider Heydər Əliyevin çoxşaxəli fəaliyyəti yalnız Azərbaycan xalqının tərəqqisi və inkişafına xidmət edib. Azərbaycan məhz ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə inkişaf edərək tərəqqi yoluna çıxıb, bütün sahələrdə mühüm uğurlar, parlaq nəticələr əldə olunub.

Ümummilli Liderin 1969-cu il iyulun 14-də Azərbaycanda ilk dəfə siyasi rəhbərliyə gəlməsi ilə respublikamızda bütün sahələrin inkişaf və tərəqqi prosesi başlandı. Bütün sahələrdə olduğu kimi tibb sahəsində də mühüm yeniliklər əldə edildi. Belə ki, Ulu Öndər həmin dövrdə, ilk növbədə, tibb üzrə xarici mütəxəssislərin diqqətini Azərbaycana cəlb etməyə, onlarla yerli mütəxəssislər arasında əlaqə yaratmağa çalışmış, bununla da səhiyyə, o cümlədən tibb elmi və tibb təhsili və səhiyyə sahələrində mövcud durğunluğun aradan qaldırılmasına nail olmuşdu. 1960-cı illərin sonu, 70-ci illərinin əvvəllərindən etibarən tibb üzrə beynəlxalq qurultay, simpozium, konqres və konfransların Bakıda keçirilməsini təşkil edən Heydər Əliyev respublikamızın səhiyyə sistemi sahələrinin beynəlxalq miqyasda çıxmasına, onların dayanıqlı və sabit inkişafına əlverişli şərait yaratmışdı. Həmin illərdə Azərbaycanın səhiyyə sistemində geniş islahatlar aparılır, o zamankı Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutu keçmiş SSRİ-də sayılı seçilən elm və təhsil məbədlərindən birinə çevrilir, tibbi kadr hazırlığında öz sözünü cəsarətlə deyə bilirdi. Başqa sözlə, tibbi fənlərin diplomadaqədərki və diplomdan sonra tədrisinin, tələbələrin və məzunların peşə hazırlığının, eləcə də abituriyentlərin instituta qəbulunun keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması məqsədilə Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunda internatura kursu, hazırlıq şöbəsi, istehsalat təcrübəsi dekanlığı, daha sonralar Tibbi-biologiya fakültəsi və dekanlığı, Hərbi-tibb fakültəsi və dekanlığı, mətbuat və informasiya xidməti və digər köməkçi şöbələr yaradılmışdı. Heydər Əliyev ölkəyə rəhbərlik etdiyi illərdə yüzlərlə gənc azərbaycanlı alimin müxtəlif ixtisaslar üzrə keçmiş İttifaq səviyyəsində doktoranturaya qəbul edilməsinə də nail olmuşdu.

Ulu Öndər o dövrdə respublikanın səhiyyə sisteminin və Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsini də diqqətdə saxlayırdı. Həmin dövrdə yüzlərlə iri müasir səhiyyə obyektləri inşa edildi, respublikadakı tibb müəssisələrinin yarım çoxu yeniləndirildi, elmi-tədqiqat institutları, sağlamlıq və müalicə-profilaktika müəssisələri fəaliyyətə başladı. Neyrocərrahiyyə Mərkəzi, Diaqnostika Mərkəzi, Toksikoloji Mərkəz, Əlillərin Reabilitasiya Mərkəzi, Klinik Urologiya Xəstəxanası, habelə kimya-əczaçılıq zavodunu və müasir profilli tibb müəssisələri açıldı, elmi-tədqiqat oftalmologiya, elmi-tədqiqat onkologiya institutları üçün müasir tipli tam təchizatlı binalar tikilib xalqın istifadəsinə verildi. Yeni açılan tibb müəssisələrini yüksək ixtisaslı kadrlarla təmin etmək üçün Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutuna tələbə qəbulunun sayı artırıldı, ucqar kənd rayonlarından gələn abituriyentlərə güzəştli təbiiq edildi, onlar üçün hazırlıq kursu dekanlığı təşkil edilərək fəaliyyətə başlamasına münasib şərait yaradıldı.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin 1983-cü ildə Moskvada SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini təyin edilməsi onun Azərbaycan səhiyyəsinin, Azərbaycan tibb elminin, tibb təhsili sistemində olan nəzarətini, diqqətini nəinki azaltmamış, əksinə daha da artırmışdı. O, Moskvada çalışdığı illərdə SSRİ-nin səhiyyə sahəsinə də nəzarət edirdi və Sovetlər İttifaqının yüksək rütbəli tibb alimləri, səhiyyə işçiləri ilə tez-tez görüşlər keçirir, bu sahədəki problemlərin müzakirəsini aparır, onların həlli yollarını peşəkarcasına göstərirdi.

Ulu öndər Heydər Əliyevin müstəqillik illərində də Azərbaycana rəhbərliyi müasir tariximizə qızıl həflərə yazılıb. Məlumdur ki, 1990-cı illərin siyasi mənzərəsi, həqiqətən də, acınacaqlı idi. 1991-ci ilin oktyabr ayında dövlət müstəqilliyi elan olunsa da, bu müstəqillik kağız üzərində idi. 1992-1993-cü illərdə hakimiyyətdə olan qüvvələr isə ölkəmizi uçuruma

aparırdı. Belə bir şəraitdə Azərbaycan xalqının təkidli tələbi ilə Ulu Öndər Heydər Əliyev Naxçıvandan Bakıya qayıtdı. Ümummilli lider Heydər Əliyev bu qayıdışı ilə ölkənin kaos, vətəndaş qarşıdurması, dövlət müstəqilliyinin itirilməsi təhlükəsindən xilas edilməsi tarixi missiyasını həyata keçirməyə başladı. İyunun 15-də Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Sədri seçildi. Tariximizə Milli Qurtuluş Günü kimi daxil olan 1993-cü il iyunun 15-də ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinə Sədr seçilməsi ölkəmizin siyasi tarixində keyfiyyətə yeni bir mərhələnin başlanğıcı oldu. Azərbaycan mürəkkəb katalizmlərlə müşayiət edilən daxili siyasi böhrandan qurtulması məhz bundan sonra mümkün oldu. Belə ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin zəngin dövlətçilik təcrübəsi əsasında atdığı pragmatik addımlar sayəsində ölkədə hökm sürən dağıdıcı proseslərin neytrallaşdırılmasına nail olundu. Və Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olan Milli Qurtuluş Günü Azərbaycan tarixinin şanlı qürur səhifəsinə çevrildi. Bir sözlə, böyük dövlət xadimi Heydər Əliyev Azərbaycanı vətəndaş müharibəsindən - qarşıdurmadan, tənzimləmə və məhv olmaq təhlükəsindən xilas edərək dirçəliş yoluna çıxardı və Azərbaycanı parçalamaq, forpota çevirmək və korporativ maraqlar əsasında idarə etmək istəyənlər öz niyyətlərinə çata bilmədilər. Asayış və qayda-qanun bərqərar edildi, soyğunçuluğa, vətəndaşların əmlakının qəsb olunmasına son qoyuldu. Ən əsası, nizami ordu yaradıldı, Qarabağ müharibəsində atəşkəs əldə edildi, münafişlərin dinc yolla nizama salınmasına dair danışıqlara başlandı. Qanunsuz silahlı qruplaşmaların dövlət çevrilişləri cəhdlərinə son verilməsi, ilk parlament seçkilərinin keçirilməsi, referendum yolu ilə Konstitusiyanın qəbul edilməsi, idarəetmə sisteminin formalaşdırılması, "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması, Azərbaycanın iqtisadi dirçəlişinin əsasının qoyulması, respublikamızın beynəlxalq əlaqələrinin formalaşdırılması, ölkənin dünya birliyinə inteqrasiyası prosesinə başlanması dövlətimizin tərəqqi yolunda inamla irəliləməsinə təmin etdi, Azərbaycanın qarşısında aydın perspektivlər açıldı.

Ulu Öndər müstəqil Azərbaycana rəhbərliyi dövründə bütün sahələrdə olduğu kimi səhiyyə sahəsində də uğurlu islahatlar həyata keçirib. 1993-cü ilin iyununda - mürəkkəb bir dövrdə respublika rəhbərliyinə qayıdan böyük rəhbər səhiyyə sistemində də mövcud problemlərin həlli istiqamətində ardıcıl islahatlar aparıb. Səhiyyə sahəsinə dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlər tədricən artırılıb, bu sahənin fəaliyyətini tənzimləyən 10-dan çox qanun qəbul edilib, habelə müstəqil respublikamız bir sıra beynəlxalq konvensiyalara, sazişlərə qoşularaq vətəndaşların sağlamlığının təminatı ilə bağlı üzərinə mühüm öhdəliklər götürüb. Müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyasının 41-ci maddəsində sağlamlığın qorunması hüququ birmənalı şəkildə təsbit edilmişdir. Həmin maddədə deyilir: "Hər kəsin sağlamlığını qorumaq və tibbi yardım almaq hüququ vardır. Dövlət müxtəlif mülkiyyət növləri əsasında fəaliyyət göstərən səhiyyənin bütün növlərinin inkişafı üçün zəruri tədbirlər görür, sanitariya-epidemiologiya salamatlığına təminat verir, tibbi sığortanın müxtəlif növləri üçün imkanlar yaradır".

1993-2003-cü illərdə yenidən ölkəyə rəhbərlik edən Heydər Əliyevin qanunvericilik təşəbbüsü əsasında Milli Məclisdə "Əhəlinin sağlamlığının qorunması haqqında", "Qan və onun komponentlərinin donorluğu haqqında", "Əczaçılıq fəaliyyəti haqqında", "Tibbi sığorta haqqında", "Xüsusi tibbi fəaliyyət haqqında", "Özəl tibb fəaliyyəti haqqında", "Sanitar-epidemioloji sağlamlıq haqqında" və s. qanunların, eləcə də "Dövlət sığortası haqqında" əsasnamənin qəbulu bu baxımdan xüsusi vurğulana bilər. Bundan başqa, 1993-cü ildə Səhiyyə Nazirliyi Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının poliomiellitə qarşı mübarizə, 1995-ci ildə "MEKAKAR" proqramlarına qoşulub. 1998-ci il martın 13-də isə Heydər Əliyev "Səhiyyə sahəsində islahatlar üzrə Dövlət Komissiyasının yaradılması haqqında" Sərəncam imzalamaqla, bu sahənin inkişafına böyük töhfə verib. 1993-2001-ci illərdə elmi-tədqiqat institutlarının işində və elmi araşdırmaların təşkilində də müsbət dəyişikliklər olub.

Ulu Öndərin tibbi kadrların hazırlanması sahəsində ixtisaslaşmış tibb və elm məbədi olan Azərbaycan Tibb Universitetinə diqqət və qayğısını da onun ruhuna böyük ehtiramla xatırlatmaq istərdim. Nəticədə, ölkəmizin bütün sahələrində olduğu kimi Azər-

baycan səhiyyə sistemi, o cümlədən Azərbaycan Tibb Universiteti müstəqilliyin ilk illərindən dövlət rəhbərinin dəstəyi ilə özünün yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. 1998-ci il sentyabrın 28-də Ulu Öndərin ATU-nun yeni tədris binasının açılışında şəxsən iştirak etməsi isə bu elm ocağının tarixində ən unudulmaz hadisələr-

dən biri kimi qalır. Böyük rəhbər 2000-ci ildə Azərbaycan Tibb Universitetinin 400 yerlik akt zalının açılışında, eləcə də universitetin yaradılmasının 70 illik yubileyinə həsr edilmiş tontənəli mərasimdə iştirak edib.

2003-cü ilin oktyabrında ölkəmiz üçün zamanı çağırışlarına adekvat olan yeni dövr başlanıb, Azərbaycan öz tərəqqisinin daha sürətli mərhələsinə qədəm qoyub, iqtisadi strukturun intensiv formalaşması prosesinə start verilib. Ulu Öndərin layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi məqsədyönlü siyasət müstəqil Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafına, əhəlinin sosial müdafiəsi sahəsində tarixi nailiyyətlər əldə etməsinə gətirib çıxarıb. Fəaliyyətində ənənə ilə novatorluğun, keçmişlə gələcəyin üzvi vəhdətinə nail olan Prezident İlham Əliyevin qarşıya qoyduğu əsas məqsəd və vəzifələr sırasında əhəlinin həyat səviyyəsinin yüksəlməsinə xət təbii inkişaf etdirilməsi, ölkədə yoxsulluq probleminin bərdəfəlik həllinə nail olunması, insanların layiqli həyat tərzinin təmin edilməsi, sağlamlıqlarının qorunması prioritetlik təşkil edən məsələlərdəndir. Bu problemlərin həll edilməsi və həyata keçirilməsi dövlətimizin başçısının qayğısı sayəsində Səhiyyə Nazirliyinin, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin, TƏBİB-in və eləcə də digər tibb müəssisələrinin birgə fəaliyyətləri ilə yerinə yetirilir. Məhz bunun nəticəsidir ki, sürətli inkişaf hər bir ölkə vətəndaşının, ailənin həyatında özünü qabarıq şəkildə büruzə verir. Beynəlxalq miqyasda da açıq etiraf olunduğu kimi, ölkəmizdə son bir neçə ildə əhəlinin həyat səviyyəsi davamlı olaraq yüksəlib, insanların maddi gəlirləri mütləq olaraq artırılıb, sosial və digər xidmətlər əsaslı kəmiyyət və keyfiyyət dəyişikliyi ilə müşayiət edilib.

Bu gün cənab Prezident İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın diqqət və qayğısı sayəsində ölkəmizin səhiyyə sistemi uğurla inkişaf edir, dünya səhiyyə sistemində özünün layiqli yerini tutur. 2003-cü ildən etibarən ölkəmizdə yüzlərlə tibb müəssisəsi tikilib istifadəyə verilib ki, burada əsas hədəf insanların sağlamlığının qorunmasına xidmət etməkdir.

Müasir dövrümüzdə səhiyyədə gündən-günə inkişaf edən, əhəlinin bir sıra ehtiyaclarını asanlıqla yeni-yeni xidmətlər yaradımaqdadır. Bu xidmətlərdən biri də avtomatlaşdırılmış elektron xidmətlərdir. Avtomatlaşdırılmış elektron xidmətlərin tibb sahəsində də tətbiq olunması Azərbaycanın əsas prioritetlərindəndir. Bu mənada səhiyyənin ASAN modeli olan "Yeni Klinika" nı misal göstərmək mümkündür. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə açılışı baş tutan Qafqazın ən böyük tibb müəssisəsi olan Yeni Klinika 28 mart 2020-ci il tarixindən fəaliyyət göstərir.

İstər müalicə, istərsə də müayinə işini ən yüksək səviyyədə və dəqiqliklə yerinə yetirməyə hərtərəfli imkan verən avadanlıqlarla quraşdırılan tibb müəssisəsi həm pandemiya, həm də Vətən müharibəsi dövründə böyük əzm göstərərək seçilən tibb müəssisələrindən biri olmuşdur. Qeyd edək ki, 6 iyun 2022-ci ildən etibarən İcbari Tibbi Sığorta sistemi tətbiq olunduğu tibb müəssisələrinin siyahısına daxil olan "Yeni Klinika" da müraciət edənlərin sayı durmadan artır.

Belə ki, cari ilin ilk rübü ərzində icbari tibbi sığortanın Xidmətlər Zərfi çərçivəsində 32 503 nəfər ambulator tibbi xidmət üçün müraciət edib. Tibb müəssisəsinə icbari tibbi sığorta üzrə stasionar tibbi xidmət üçün müraciət edənlərin sayı 952, əməliyyat olunan pasiyentlərin sayı isə 994 nəfər təşkil edib. Mərkəzə müraciət edən vətəndaşlara isə yanvar, fevral və mart aylarına ümumilikdə 158 054 ambulator tibbi xidmət göstərilib.

"Yeni Klinika" və onun kollektivi fəaliyyətini dövlətimizin başçısının tövsiyə və tapşırıqlarına uyğun qurub. Kollektivimiz bundan sonra da fəaliyyətində insanlara sağlamlıq bəxş etmək üçün var qüvvəsi ilə çalışacaq!

Cavid Paşayev, "Yeni Klinika"nın baş həkimi